

❖ भारतीय शिक्षण संस्थेच्या अध्यक्षपदी डॉ.भालचंद्र मुणगेकर:-

- पुण्यातील भारतीय शिक्षण संस्था या प्रख्यात संस्थेच्या अध्यक्षपदी मुंबई विद्यापीठाचे माजी कुलगुरू, योजना आयोगाचे माजी सदस्य आणि राज्यसभेचे माजी खासदार डॉ.भालचंद्र मुणगेकर यांची निवड करण्यात आली आहे. शैक्षणिक क्षेत्रातील ४० वर्षांच्या संपन्न आणि प्रदीर्घ अनुभवामुळे डॉ.भालचंद्र मुणगेकर यांच्या समर्थ नेतृत्वामुळे भारतीय शिक्षण संस्थेला एक नवी दिशा मिळेल अशी अपेक्षा शिक्षण क्षेत्रात व्यक्त करण्यात येत आहे. पद्मभूषण जे.पी.नाईक आणि त्यांच्या पत्नी पद्मश्री चित्रा नाईक यांनी ५० वर्षांपूर्वी भारतीय शिक्षण संस्थेची स्थापना केली होती. शिक्षणक्षेत्रामध्ये नवीन उपक्रम सुरु करून लोकाभिमुख शिक्षणाला वाहिलेली भारतीय शिक्षण संस्था ही भारतातील एकमेव संस्था आहे. त्याचप्रमाणे समाजातील विविध घटकांचे प्रश्न एकसंघपणे समजून घेण्यासाठी संशोधन करणे हे या संस्थेचे प्रमुख कार्य आहे.

❖ जोर्ड मरिज्ने :-

- ऑलिंपिकमध्ये आठ सुवर्णसह ११ पदके मिळविलेल्या भारताने एके काळी हॉकीत आपले वर्चस्व निर्माण केले होते. हा सुवर्णकाळ इतिहासजमा झाला असला, तरी तो परत आणण्याचे प्रयत्न सुरु आहेत. त्याचाच एक भाग म्हणून हॉकी इंडियाने परदेशी प्रशिक्षक नेमण्याचा सपाटा लावला आहे. ज्या उत्साहाने परदेशी प्रशिक्षक आलेत, तितक्यात तडकाफडकी त्यांना पदावरून हटविण्यातही आले. जोस ब्रासा (स्पेन), मायकेल नोब्स (ऑस्ट्रेलिया), टेरी वॉल्श (ऑस्ट्रेलिया), पॉल व्हॅन अॅस (नेदरलँड्स) आणि त्यानंतर रोएलंट ओल्टमन्स (हॉलंड) असे एकापाठोपाठ एक परदेशी प्रशिक्षकांनी भारतीय हॉकी संघाला मार्गदर्शन केले. मात्र, फार काही सुधारणा झाल्या नाहीत. ओल्टमन्स यांची नुकतीच भारतीय पुरुष हॉकी संघाच्या प्रशिक्षकपदावरून हकालपट्टी करण्यात आली असून, राष्ट्रीय महिला हॉकी संघाचे प्रशिक्षक जोर्ड मरिज्ने यांच्याकडेच पुरुष संघाचीही धुरा सोपविण्यात आली आहे. मरिज्ने हे नेदरलँड्सचे माजी हॉकीपटू आहेत. निवृत्तीनंतर ते प्रशिक्षणाकडे वळले आहेत. त्यांच्या

मार्गदर्शनाखाली नेदरलँड्सच्या २१ वर्षाखालील महिला संघाने वर्ल्ड कप उंचावला आहे. २०१५मध्ये त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली हॉकी वर्ल्ड लीग सेमी-फायनल स्पर्धेत वरिष्ठ गटाच्या नेदरलँड्स संघाने सुवर्णपदक जिंकले. ते २०११ ते २०१४च्या दरम्यान नेदरलँड्सच्या २१ वर्षाखालील पुरुष संघाचे प्रशिक्षक होते. मात्र, वरिष्ठ गटाच्या पुरुष हॉकी संघाला प्रशिक्षण देण्याचा त्यांना कुठलाही अनुभव नाही. असे असतानाही त्यांची निवड केल्याने आश्चर्य व्यक्त केले जात आहे. पुढील वर्षी ढाका येथे आशिया करंडक स्पर्धा होत आहे. त्यानंतर भारतात हॉकी वर्ल्ड लीग अंतिम स्पर्धा होईल. राष्ट्रकुल स्पर्धा, आशियाई स्पर्धा आणि हॉकी वर्ल्ड कप अशा तीन मोठ्या स्पर्धा १६ महिन्यांच्या अंतरांत होतील. २०२०च्या टोकियो ऑलिंपिकचे लक्ष्यही ठेवावे लागणार आहे. अशा स्थितीत हॉकीतील हे बदल किती लाभदायक ठरतील, हा मोठा प्रश्नच आहे. ४३ वर्षीय मरिज्ने यांच्याकडे या वर्षाच्या सुरुवातीला महिला हॉकी संघाची सूत्रे सोपविली होती. त्यांच्यावर विश्वास दाखविला आहे खरा; पण भारतीय पुरुष संघाला पुन्हा एका नव्या प्रशिक्षकासाठी जुळवून घेताना काही दिवस तरी अडचण नक्कीच जाणवेल. मरिज्ने यांच्या हातात जादूची कांडी नाही. त्यामुळे एका रात्रीत भारतीय संघाची प्रगती होणार नाही. भारतीय हॉकी आक्रमक शैलीची आहे. मात्र, ही शैली मैदानावर न दिसता मैदानाबाहेरच दिसते आहे. आता हा प्रशिक्षकपदाचा 'काटेरी मुकुट' परिधान करून मरिज्ने काय बदल घडवून आणतात, हे पाहणे रंजक ठरणार आहे.

IAS